

Geometrián innen és túl

Barabás Lajossal a kortárs műgyűjteménye kiállításáról beszélget Ébli Gábor

Egy kortárs magángyűjteményeket bemutató fővárosi sorozat tizenharmadik állomásaként BARABÁS LAJOS kollekcója került sorra 2008 őszén.¹ A kiállítás négy „határátlépés” köré szerveződött. Először is, a *Geometrián innen és túl* cím jegyében, a gyűjtemény konstruktív fókusza (Fajó Jánostól Haász Istvánig) mellett gyökeresen más alkotói felfogásokat is központba helyezett, Nagy Krisztától Milorad Krstićig. Másrészt igyekszik megtörni a táblakép, a festészet uralmát, és a fotótól a kortárs üvegszobrászatig számos egyéb műfajt integrál. Harmadrészt kilép az idehaza túl zártan értelmezett magyar művészeti közegből, nemzetközi alkotásokat is bevonva. Végül, neves mesterek alkotásai mellé bátran odahelyez kevésbé ismert, fiatal, nemrég végzett művészek munkái közül is. E négy szempont alapján beszélgettünk a közzgazdász végzettségű gyűjtővel.²

✚ **Ébli Gábor:** *Mennyire releváns ma, a huszadik század elejei „alapítók” utáni sokadik generációban, a geometrikus absztrakció?*

✚ **Barabás Lajos:** Ugyanazokat a klasszikus műveket megalkotni érdektelen volna, de talán ez a kiállítás is megmutatja, lehet ma is hitelesen geometrikus absztrakt műveket létrehozni. A geometria néha csak eszköz, forma, az „igazság odaát van”. Általánosan kérdezve: mióta festenek már arcképeket; releváns akkor ma még arcképeket festeni? Releváns ma még egyáltalán festeni?

✚ *Te milyen hatások nyomán szeretted meg a konstruktív művészetet?*

✚ Vonzott az egyszerűsége, tisztasága, rendezettsége. Az, hogy alapesetben a kép, a szobor az, ami. A politikában viszont az absztrakt művészetet legfeljebb a túrt kategóriába sorolták be, mert nem tudták elhinni, amit láttak. Jellemző, hogy Kassák irodalmi munkásságát elfogadták, de a képzőművészetét nem. Az orosz avantgárd meglehetősen baloldali irányzat volt, mégis elsöpörte a valóságábrázolás egyik formája, a szocialista realizmus. Hozzám viszont az avantgárd állt közel és szerettem a korai orosz filmeket, Eisenstein, Dziga Vertov filmjeit. Az orosz avantgárd kiemelkedő területe volt a geometrikus festészet és szobrászat: a műveket könyvekből, kiállításokról ismertem és szerettem meg. Rajtuk kívül az op-art művészet rémlik, mint fiatalkorom meghatározó hatása, különösen Victor Vasarely, aki az előbb említettektől eltérően nálunk is bizonyos mértékig elismert művész lett.

✚ *A fiatalkori élményekből mikor váltál műtárgyvásárlóvá, majd tudatosabb gyűjtővé?*

1 *Geometrián innen és túl. Válogatás Barabás Lajos gyűjteményéből, Kortárs magángyűjtemények XIII.*, Budapest, Godot Galéria, 2008. október 8 – november 1. A sorozatban eddig a következő kollekciónk szerepeltek: Somló Zoltán – Spengler Katalin (2001), Ledényi Attila (2002), Antal Péter (2003), Feuer András (2004), Balázs Csaba (2004), Zrubka Pál (2005), Kozák Gábor (2005), Szép Péter (2006), Tóth M. Krisztina és Völgyi Miklós (2006), Bélei György (2007), Nagy Miklós (2007), PIVA Gyűjtemény (2008); katalógus csak Szép Péter gyűjteményének kiállításához jelent meg.

2 Eddigi publikációk a gyűjteményről: ÉBLI GÁBOR: *Geometria, mozgás és tárgyszerűség. Barabás Lajos műgyűjteménye*, in Spengler Katalin (ed.), MEO Art Fair katalógus 2003 (II. évf.), 9-10.; RÁCZ JOHANNA: *Műgyűjtés mindenkinek: Barabás Lajos*, Manager Magazin 4, 2006, 80-82.; OLTAI KATA: *Összhangban a gondolattal: Barabás Lajos*, in Ledényi Attila (ed.), *Kortárs magángyűjtők*, Budapest, PxB Kiadó, 2007, 20-21.

✚ Ha a Helikon kiadások, művészi könyvek az illusztráció, kötés, tipográfia révén műtárgynak számítanak, akkor középiskolás koromtól. Ezt követték a plakátok, majd a szitanyomatok, grafikák, a különböző tárgyak. A mai értelemben vett gyűjteményemet több mint húsz éve építem. A gyűjtéshez kell egy kevés tudatosság és egy nagy adag szerencse. Nekem szerencsém volt, jó művészekkel, galériásokkal, gyűjtőkkel találkoztam, akik jó művekhez segítettek. Van olyan mű, amire tíz évig vártam és van, ami tíz perc ismerkedés után lett az enyém.

✚ *Geometrikus anyagod Kassák Lajos, Korniss Dezső kisebb kompozícióitól az Ipartervesen át a mai fiatalokig nyúlik. Milyennek látod a művészgenerációk kapcsolódását?*

✚ Gyűjteményem egyik alapvető szerveződési elve az elődök és utódok bemutatása. Helyenként vannak konkrét művekben is megjelenő kapcsolódási pontok. Mester és tanítvány viszonyában, ha a tanítvány műve hasonlít a mesterére, az ilyen műveket inkább utánérzésnek minősítik. De mi van, ha a kapcsolódás nem ennyire direkt, vagy ha a mester vesz át dolgokat a tanítványoktól? Fajó korán elszakadt Kassáktól és nála ortodoxabb műveket alkotott, a Kassák által hirdetett, de nem gyakorolt „egy mű, egy motívum” jegyében. Így vágott szét például három részre egy szobrot, amelyben szerinte három motívum volt. Tanítványaival már összetettebb a viszonya, meg tud újulni a tanításban, de erős egyéniségétől néhányan nehezen tudnak szabadulni. Korniss Dezső és Nádler István, Hencze Tamás vagy Keserű Ilona esetében erős kölcsönhatásokat figyelhetünk meg. Kornissra élete végén erősen hatottak a környezetében alkotó fiatalok és ő is át tudta adni, saját műveivel hitelesítve a negyvenes-ötvenes évekbeli nemzetközi művészeti gondolatokat. A hatások néhány évtized múltán is jelentkezhetnek, ilyennek tűnik Korniss műveinek és Nádler munkásságának kapcsolata.

✚ *Legfontosabb művészted Fajó János. Miben látod a jelentőségét?*

✚ Valóban, számomra a barátsága, támogatása meghatározó. Amit könyvekben, kiállításokon láttam, az ő segítségével került először megfogható, a szitanyomatok révén megvásárolható közelségbe. Nála találkoztam először design műtárgyakkal napi használatban. Sokat beszélgettünk művészetéről, konkrét művekről, az életéről, kapcsolatáról Kassák Lajossal, Hincz Gyulával. Ha vele beszél az ember, egyből nemzetközi viszonyok közé kerül, mert kapcsolata Kassákkal már a hatvanas évektől kinyitotta számára a világot és később személyes ismertségbe került olyan nemzetközileg kiemelkedő művészekkel, mint például Nicholas Schöffner, vagy Max Bill. Kiadott szita mappát német, finn művészekről, kiállított a Józsefvárosi Galériában számtalan művésztől, a festészetektől és szobrá-

FAJÓ JÁNOS
Körmetszés, 1976, festmény; tempera, papír, 26 × 18 cm

szattól a szélig, a műanyagból készült művekig, vagy a Rubik-kockáig. Számára a művészet az élet egészére kiterjed. Tőle tanultam, hogy mindenhol és mindenkor hitelesnek kell lenni. Számomra a festészeténél talán fontosabb a szobrászati tevékenysége, művészettörténeti szempontból pedig ő „őrzi a lángot”, személyesen adta és adja át tanítványainak a Kassák által meghatározott, a nemzetközi művészet részeként kialakult magyar geometrikus avantgárd szellemiséget. Ezt a tevékenységét, a művészetszervezést, a tanítást, a tanítványokat, a megjelent könyveket tartom a legfontosabbnak az életművében. Ezek alapja az egyenrangú és kölcsönös nemzetköziség, a művekben megjelenő következetesség, gazdagság.

☛ *A geometrikus irányzat számos alkotójától birtokolsz korai, különleges műveket.*

☛ Töreksem arra, hogy egy-egy életműből legyen több műtárgyam is, ideértve korai vagy atipikus műveket. Izgat a művész útkeresése, a változás megmutatkozása. Fontosnak tartom ezeket az adott életműbe nehezen besorolható alkotásokat.

☛ *Milyen külföldi művészek képviselik a gyűjteményben ezt az újkonstruktív felfogást?*

☛ Dárdai Zsuzsa és Saxon-Szász János ismertették meg a MADI mozgalommal (Mozgás – Absztrakció – Dimenzió – Invenció), amit dél-amerikai művészek alapítottak a II. világháború után és napjainkban az egyik legaktívabb geometrikus absztrakt irányzat. Dárdaiék hozták el a mozgalmat Közép-Kelet Európába. Felkutatják a stílushoz tartozó művészeket, kiállításokat, előadássorozatot, akciókat szerveznek. Segítségükkel került a gyűjteménybe több MADI mű, képek és szobrok. Ilyen például

Stefan Belohradsky szobra, Bolivar, Radke, Carmelo Arden Quin képe. Nem tartoznak ugyan a MADI-hoz, de a számomra fontos szobrászattól a geometrikus nemzetköziséget Max Bill egy kisplasztikája mellett Josef Linschinger, Ben Muthofer, Victor Vasarely alkotásai képviselik. Ezek a munkák összhangban vannak a többi geometrikus szoborral, Fajó János, Kecskeméti Sándor, Hetey Katalin plasztikáival.

☛ *Ha anyagi lehetőségeid engednék, milyen további külföldi művészeket vásárolnál?*

☛ Josef Albers, Mark Rothko, Frank Stella: az első pillanatban ők jutnak az eszembe, de Georgia O'Keefe is jöhetne. A nagy álmokat félretéve, szeretnék elmenni Lengyelországba és végiglátogatni galériákat, műtermeket. Régóta vonz a szlovákiai Bartusz György művészete, távolról már több művét kiválasztottam. Voltak és vannak jó horvát, szerb, orosz művészek is. Úgy érzem, magyarként, számomra néhány meghatározó nyugati művész művének megszerzése mellett sokkal fontosabb lehet a környező országok geometrikus művészetének gyűjtése, mert ezek az összefüggések hiányoznak az általam ismert külföldi anyagokból.

☛ *Hogyan lehetne előmozdítani az egyetemes kortárs művészet magyarországi gyűjtését?*

☛ Azzal, ha elérhető, napi közelségbe kerül a kereskedelmi galériákban. Ez régen néha így volt, Budapesten 1913-ban lehetett volna vásárolni Kandinszkijt, Javlenszkijt olyan áron, mint egy akkor divatos, államilag elismert magyar művészt, aki azóta elfelejtődött. A közelmúltban példaértékű volt az Üvegpiramis Galéria sajnos immár befejeződött története. Szurek Ágnes a magyarok mellett japán, ausztrál, cseh, szlovák, holland művészeket is kiállított. Lehetett vásárolni az üvegművészet nemzetközileg jegyzett mestereitől. Drágábban, mint egy magyar művésztől, de amikor valaki ár-érték arányt vizsgált, nagyon sokszor nem a magyar tárgyra voksolt. Külföldről is jöttek gyűjtők a kiállításokért, a vásárlásért. A napi megmérettetés, a verseny nem hagyta ellustulni a magyarokat, elősegítette fejlődésüket és érezhető színvonal-emelkedést hozott. Kérdéssel, a „gyűjtés elősegítésével” egyébként bajom van. Meggyőződésem szerint nem a gyűjtést kellene segíteni, hanem azt kellene elérni, hogy a lehető legtöbb emberben támadjon fel elemi igényként a környezetének berendezése a lehető legjobb tárgyakkal. Ebbe tartozik a kép és a szobor is. Egy magára adó ember ne mondhasza azt, hogy majd akkor vesz képet, ha lesz pénze, amikor egy négyzetméter lakás ára lényegesen magasabb egy átlagos kortárs kép áránál, vagyis rengeteg honfitársunk költ ingatlanra nagyságrendekkel többet, mint amibe kvalitásos tárgyak megszerzése kerülne. Bántó igénytelenségről, műtárgyak és design tárgyak hiányáról tanúskodik a magyar lakberendezési magazinokban bemutatott lakások jelentős része, miközben milliós divat-kiegészítők mutatják a „pénztelenséget”.

☛ *Részt veszel a Ludwig Múzeum Baráti Körének tevékenységében. Mit tehetnének a hazai múzeumok a magyar és a külföldi kortárs művészet szorosabb integrációjáért?*

SAXON SZÁSZ JÁNOS
NYAMI-NYAMI, 2000–2004, festmény; olaj, fa, 19,7 × 28,2 × 1,2 cm

CSIKY TIBOR
Struktúra, az 1964/15 relief alapján, fotó, papír, 26,5 x 22 cm

✦ A kortárs művészet Magyarországon jelenleg nem vonz százezres tömegeket. A múzeumok kortárs kiállításai – tisztelet a kivételnek – zárványként jelennek meg. Ez részben a régebben preferált szocialista realista, majd realista művészettel és a konzervatív, nem értékhanem ábrázolásközpontú művészetszemlélettel, részben a képzőművészeti képzés, a rajztanítás problémáival magyarázható. Fajó János *Síkfestészet* című könyve egyetemi jegyzetként jelent meg, miközben kötelező alapeleme lehetne az óvodai és az általános iskolai oktatásnak. Saxon Szász János tanított általános iskolásokat Franciaországban. Mutatott nekem egy ottani tanári oktatási segédletet. Kíváncsi lennék ennek az itthoni megfelelőjére! Ha a fiam és a lányom rajzoktatásából indulok ki, akkor nincs változás az én tanulmányaimhoz képest. Nekem az volt a szerencsém, hogy hetedik koromban akadt egy festőművész tanárom, Dombay Győző. Addig meglehetősen utáltam a rajzórákat a „természet utáni” festéssel. Ő megismertetett minket a vonal, a színek, a tömeg, a szerkezet jelentőségével. Elfogadta a firkálmányainkat és segített minket. Az emberek többségének lenne mit bepótolni, mert a kortárs művészet megismeréséhez, megértéséhez hiányzik az előzmények, a folyamat ismerete. Így nehéz jó és látogatott kiállításokat csinálni. Fontos ezért a szellemi hiányok betöltése összefoglaló kiállításokkal; és kiemelt szerepe lehet a múzeumpedagógiának is. A gyerekeket kell minél nagyobb számban behozni a kiállítótermekbe! A LuMú évek óta törekszik látogatóbarát megoldásokra; a baráti kör támogatja iskolai osztályok és a többi látogató részére programok, tárlatvezetések szervezését. A nemzet-

közi integrációt még a koncepciózus gyűjtés, tematikus kiállítások, következetes, és a széleskörű kapcsolatépítés segítheti elő. Követendő példa Vass László veszprémi egyetemes gyűjteménye, amelynek nemzetközi hatása sem lebecsülendő. Ha egy külföldi kurátor azt látja, hogy a nemzetközi sztár képe melletti magyar kép „nem esik le a falról”, hanem annak egyenrangú társa, önálló értékkel bír, akkor legközelebb esetleg beválogatja az általa rendezendő kiállításra is a kis keletit. Nemzetközi művek hazai gyűjtésével segíthetjük elő a kortárs magyar művészet külföldi elfogadását is! A múzeumok a következetes, jó, tematikus kiállításokkal, a nemzetközi és a magyar művek egymás melletti, kapcsolódó bemutatásával, és annak publikációjával tehetnének a legtöbbet.

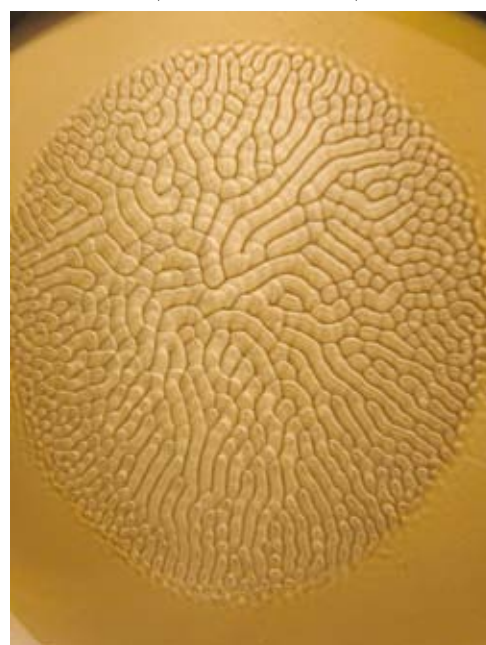
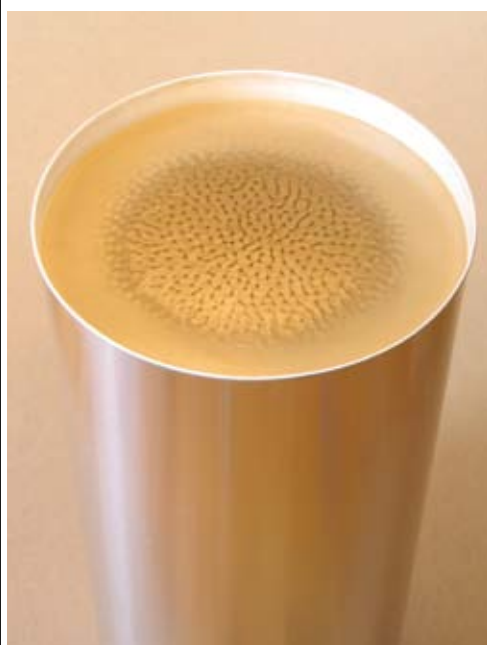
✦ *Kezdetől fogva követsz nem-geometrikus irányzatokat. Hogyan hozod ezeket egy fedél alá?*

✦ A lakáson belül, a túlzott keveredést elkerülendő, tematikus egységek vannak. A dolgozószobámba igyekeztem olyan nem geometrikus műveket tenni, amelyek kapcsolódnak az élet, a halál, a szerelem gondolatköréhez. A nappali étkezőrészén tájképek vannak, a többi kép geometrikus. A tárgyak közelsége, távolsága, színe, nagysága és még sok egyéb tényező hatásra alakul ki a harmóniaérzetünk. Az először hozzánk látogató esetleg fel sem figyel az egyes tárgyakra, csak az összbnyomást rögzíti, ami reményeim szerint összhangot tükröz. Ez családi kompromisszum eredménye, nagyobb változtatásokat nem csinálhatok egyedül; és vannak tiltott tárgyak, amelyek lakáson belül sem mozgathatóak.

✦ *Műfajlag is sokfelé vagy nyitott. Mire szakosodsz például a fotón belül?*

✦ Mint minden műfaj kezdetekor, a fotónál is a habzsolás állapotában vagyok. Régóta nézem, figyelem a művészfotókat, de nem éltem velük együtt. Az együttélés határozza majd meg az irányt, meg a szerencse. Az biztos, hogy a fotóknál az eddigi gyűjteményi aránynál több lesz a figurális ábrázolás. A Godot kiállításra a kisterembe került két fotó Csiky Tiboré és Czigány Ákosé. Más terveztem, azonban végül ki tudtam állítani Baditz Gyula *Az elágazó ősvények kertje* című szobrát és ez teljesen új kapcsolódási pontokat jelentett. Baditz szobrának méhviassza a hevítés hatására megolvad, sejtszerkezetbe rendeződik, folyamatosan változik, saját életciklusa van. A két fotó is egy-egy adott „sejtstruktúrát” „ábrázol”, más-más módon. Mindegyik művet az élet elemi formáit megmutató, organikus absztrakt alkotásnak tekintem. Herendi Péter képe a geometrikus, koncepcionális művekhez kapcsolódik, a *Négy a negyediken* sorozat része. Négy kép pozitív vagy negatív síkfilmjeit helyezte szisztematikusan egymásra és alkotott képsorozatot. Milorad Krstić fotója a Normafánál készült tájkép; sokaknak Caspar David Friedrich képeit juttatja eszébe.

BADITZ GYULA
Az elágazó ősvények kertje, 2008, szobor; kőracél,
méhviassz, elektromos berendezés, 100 x 50 x 50 cm

MILORAD KRSTIĆ
PORODICNO PLANIRANJE LETNIE G GONISJEG ODMORA, 1990, festmény; vegyes technika, fa, 44,3 × 47 cm

BADA DADA TIBOR
Kék madár, 2002, festmény; olaj, farost, 100 × 100 cm

☛ Otthonodban számtalan „cserép” sorakozik a szekrények tetején: kerámiával, üveggel is foglalkozol. Itt is figyelsz a nemzetközi művekre: cseh vagy éppen japán tárgy egyaránt látható itt. Kiállításokat is megnyitsz, nemrég például Botos Péter üvegművészt. Hogyan tájékozódsz a kortárs tárgykultúrában?

☛ Sokat járok kiállításokra, nézem a könyveket, folyóiratokat; ha tehetem, a boltokban megfogom a tárgyakat, ismerkedem velük. Botos Péterrel is egy kiállításon ismerkedtem meg, megtetszettek a művei, aztán egyre többet beszélgetünk, csiszolgattuk egymás ismereteit. Általa ismertem meg igazán az üvegművészetet. Örülök, hogy két kiállítását is megnyithattam. Visszatérve a tárgyakhoz, amikor vásárolok, akkor már ismerőssel találkozom, így nehezebben követelek el hibát. Nem szeretek kidobni, eladni dolgokat, az első lakásunk tárgyainak, illetve még a régi dolgaim jelentős része is velünk van. A divat változása miatt az átlagember szemében rendre a tíz-húszéves tárgyak számítanak a legrégebbinek, legelavultabbnak. Én ezzel szemben, az időtávtól függetlenül hiszek a szellemi értékekben, legyen az parasztszék vagy design fotel, új vagy régi tárgy. A régi vagy nem is túl régi tárgyaink a múltunkat is jelentik. Akinek nincsenek ilyen tárgyai, az is vállalja a saját múltját?

☛ A mostani kiállításod bizonyos értelemben hely-specifikus: néhány kompozíció elhelyezése a Godot Galéria két kijelölt termében nem véletlen.

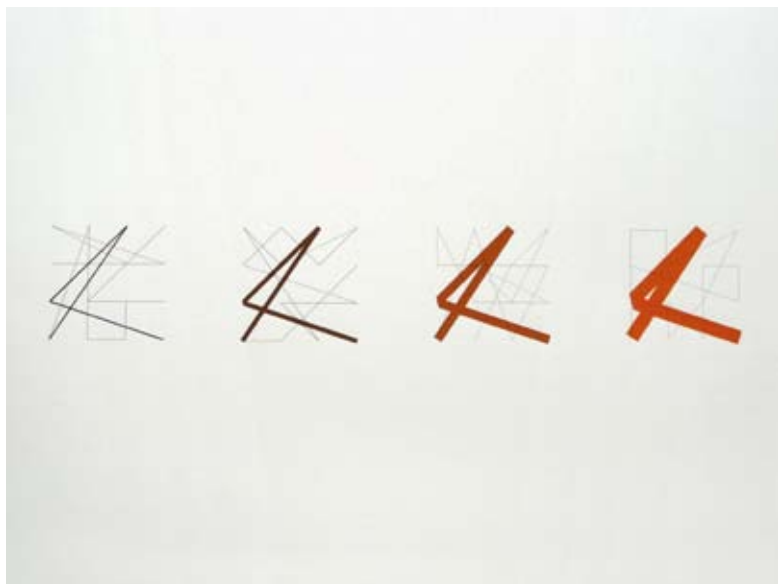
☛ A kiállított anyag összeállításánál figyelembe vettük a galéria tevékenységét, de alapvetően a geometria sokszínűségét akartuk megmutatni. A földszinten a fotó alapú művek, a lépcsőnél és a nagyteremben a MADI, a konkrét, a minimál és a koncept jellegű művek vannak. Balról jobbra haladva „szelődül” a geometria, illetve más gondolatok is fontossá válnak. Bak Imre hard edge képének címe *Dombok*, Hetey Katalin szobra a *Rész és egész* sorozat része, Menasági Péter szobra *Omphalos*. Haász István kis pasztellképe Rómában készült és az etruszk sírkamrákat idézi, Maurer Dóra 49 kis hidegtű nyomatának címe *Kifulladásig*, mellette Néma Júlia geometrikus *Keresztút* porcelán relief sorozatának két darabja. A kisterembe kerültek a nem geometrikus absztraktok és négy olyan figurális művész, akiket jól ismerhet a közönség: Bada Dada Tibor, Baksai József, Milorad Krstić és Nagy Kriszta. Nagy Kriszta ikonja kétszeresen is meghatározott: a művész 2006. évi Godot Galéria-beli kiállításán ugyanott lógott, a fal túloldalán pedig ott a már említett „Keresztút”. Céлом szerint a változatosság anyagokban és méretekben is megjelenik. Van nyomat, pasztell, ceruza, akril, kerámia, üveg, acél és olaj-vászon, a 20×20 centitől az 1 méter 20 centiig. A mű mérete és anyaga legfeljebb a mű galériabeli árát határozza meg, nem a minőségét. Egy kicsit „hittérítő jelleggel” ezt szerettem volna megmutatni. Nem az olajtól és a vászontól lesz jó a mű, hanem a gondolattól és a kivitelezéstől!

☛ Lazán kötődsz a Nyílt Struktúrák Művészeti Egyesülethez; kiállításaira kölcsönöztél műveket.

☛ Fontosnak érzem az egyesület kiállításait, melyek csak részben kötődnek a tagokhoz, döntően tematikusak és katalógussal dokumentáltak. A kiállításokon egyszerre jelennek meg magyar és külföldi művészek, magán és állami gyűjteményekből. Sajnos eddig nem kaptak kellő publicitást. Jelenleg Maurer Dóra a meghatározó a kiállítások és a katalógusok megszervezésében. Nélküle talán nem láttunk volna semmit az egyesületből.

☛ Gyakran együtt dolgozol művészekkel bizonyos munkák kivitelezésén.

☛ Szerencsének és nagy megtiszteltetésnek tekintem, hogy részese lehettem néhány műtárgy megvalósításának. Fajó János esetében a kiválasztott szobrok megvalósítását döntően csak finanszíroztam, bár volt, hogy a szoborhoz szükséges alpakát kanalként szedtem össze. Konok Tamás és Nádler István esetében részese voltam a grafikai művek megvalósításának. Javaslatomra a Ludwig Múzeum Baráti Köre kis példányszámú grafikai albumot jelentetett meg a két művésztől, amit a Baráti Kör részéről én gondoztam. Ennél is jelentősebb, sokrétű együttműködést jelentett Hetey Katalin néhány szobrának megvalósítása. A kiválasztott vázlat alapján megcsináltam a tervrajzot, de nem volt olyan ember, aki hajlandó lett volna elvállalni az összetett, nagy pontosságot és figyelmet igénylő kivitelezést. Végül egy barátom segítségével találtuk meg a szerszámkészítő mestert, Horváth Lászlót. Óráig beszélgettem Heteyvel a szobrokról, majd mentem a műhelybe egyeztetni, utána vissza. A kivitelezésben is részt vettem, az egyik szobrot magam pácoltam feketére.

MOLNÁR VERA
Születtem 1924-ben, 2008, grafika; zsiliké nyomtat, papír,
50 x 70 cm

MAREK RADKE
140/05, 2005, festmény; olaj, fa, 29,5 x 51,5 x 2,5 cm

KLUDOVÁČZ ANDRÁS
Áthatás II., 2006, festmény; olaj, fa, 59,5 x 55,5 x 2 cm

Eltelt néhány hónap, míg a végére jutottunk, de megérte. A szobrok azóta kiállításról kiállításra járnak, egyikük a Mobil MADI Múzeumba, egy másik a Ludwig Múzeumba került. Hetey elképzelései alapján Szerencsés Gábor lefényképezte a szobrokat és a fotókat a művésszel szoborportrékká, grafikai lapokká formáltuk. Ezekből is látható most a kiállításon.

☘ *Több pénzintézetnél dolgoztál már, sikerült-e a kollégáidat „megfertőzni” a kortárs művészet iránti lelkesedéssel?*

☘ Néhány ember talán másképpen néz a képekre, szobrokra, de nagy sikerről sajnos nem számolhatok be.

☘ *A gyűjteménnyel együtt éltek a családi házokban. Hogyan viszonyul a család a gyűjtéshez mint szenvedélyhez?*

☘ Egy új tárgy behozatala könnyen válhat ki vitát, alapvetően azért, mert már tele vagyunk. Legtöbbször az a javaslat: ha hozok, akkor vigyek is! A gyerekeim szobája az ő fennhatóságuk alá tartozik, én legfeljebb bemegetek. Művészeti érdeklődésük különböző, a fiam a geometrikus absztrakt dolgokat szereti, a lányom sokkal inkább a tájképeket és mindketten gazdagítják az enteriőrjüket az aktuális poszttereikkel.

☘ *Milyen a kapcsolatod más hazai gyűjtőkhöz? Létezik itthon egy gyűjtői szcéna, vagy egymás mellett párhuzamosan aktív műtárgyvásárlókról van inkább szó?*

☘ Gyűjteményem arculatára az általam személyesen nem ismert Patkó Imre volt a legnagyobb hatással; örülök, hogy rendelkezem a hagyatékból néhány olyan művel, mint Nicholas Schöffner Bartók-kollázs, vagy Etienne Hajdú relief-nyomatai. Példaértékű számomra a nyitottsága a nemzetközi kortárs művészet és a törzsi művészet irányába. Ismerek néhány gyűjtőt, számon tartjuk egymás érdeklődési körét, gyűjteményét. Esetenként cserére is sor kerül. A gyűjtemények hitelesítik vagy cáfolják a gyűjtői véleményeket a művészek és művek megítélésében. Örülök, ha felhívhatom valamire a gyűjtőtárs figyelmét és örülök, ha én kapok információt. Más gyűjteményének megismerése erősíti a sajátom megítélését. Az elmúlt néhány évben már szabadabb a gyűjtői légkör, több kiadvány jelent meg gyűjteményekről. Egyre több gyűjtő vállalja a nyilvánosságot, mutatja be gyűjteményét. Kitűnhet végre, a gyűjtés nem úri huncutság!

☘ *Milyennek ítéled meg a magángyűjtők és a közgyűjtemények, művészettörténészek viszonyát?*

☘ Azt érzem, mindenki keresi a helyét. Nincs kikristályosodott állapot. Alapvető vitákat nem folytattunk még le a közgyűjtemények, magángyűjtők megváltozott helyéről, szerepéről. A gyűjtő számára már az is előrelépés, hogy nem üldözik, de azért emberszámba még nem mindig veszik.